

Rådyrforvaltning på kommunalt nivå, og hvordan bruke drone for å finne rådyrkillinger?

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Kommunal rådyrforvaltning

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

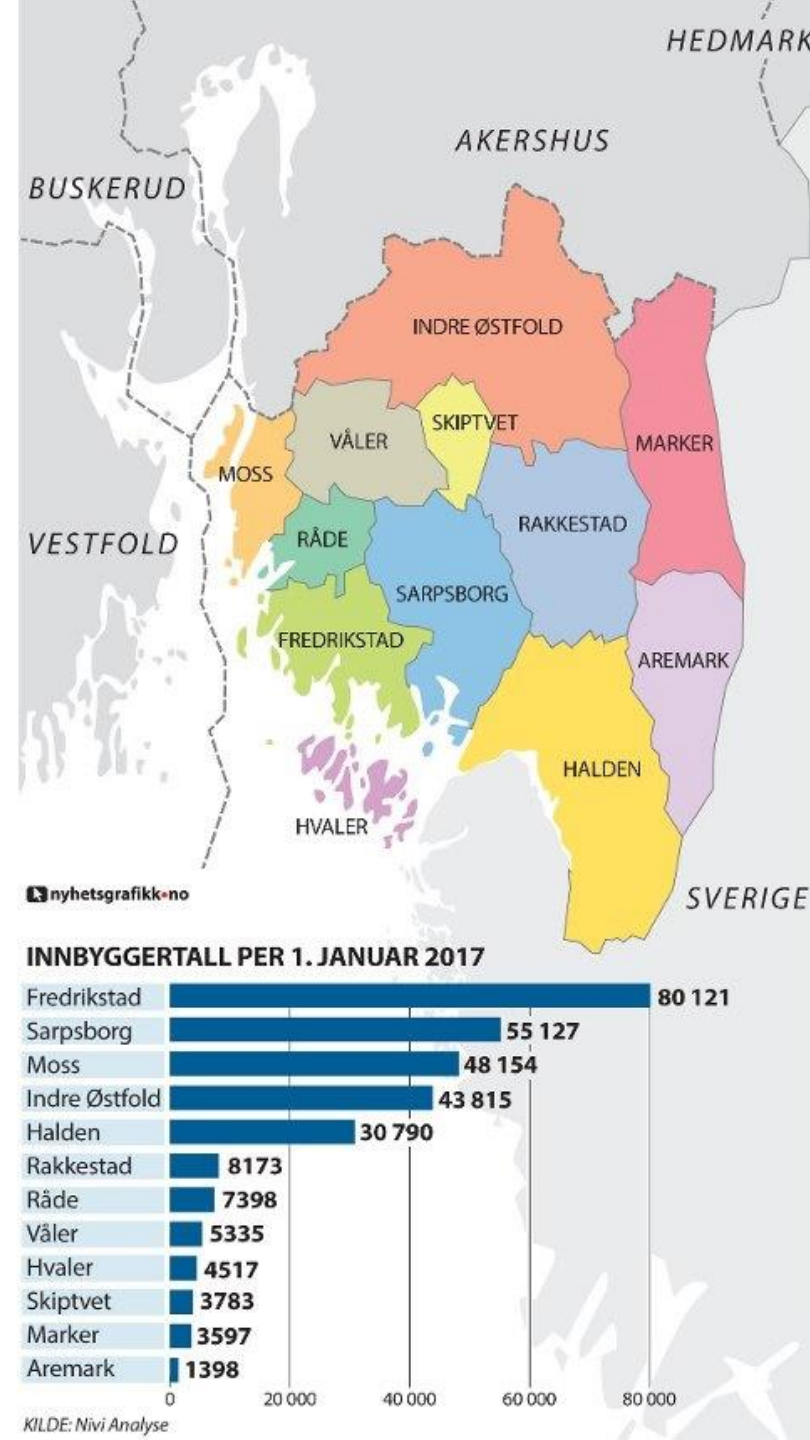
Pål Sindre Svae

- Vilt – og utmarksforvalter IØK
Naturforvalter NMBU
- 100 % stilling på temaene
- Tidligere Utmarksavdelingen AØ
- Tlf 90 55 09 82
- Epost
pal.sindre.svae@io.kommune.no

Indre Østfold kommune

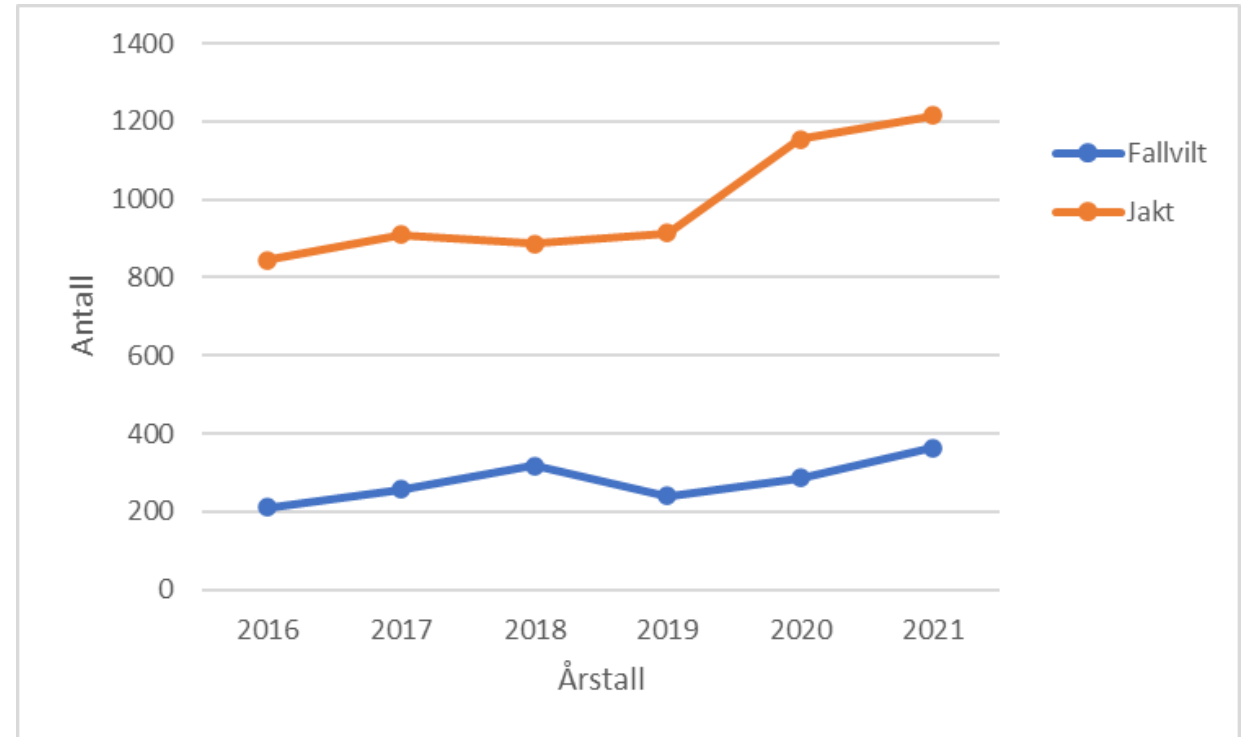
- Fem kommuner i Østfold slått sammen 2020
- Areal: 790 km²
- 31,5 % jordbruksareal
- Norges største jordbrukskommune
- Befolkning: ca 45 000
- Feller ca 1200 rådyr årlig
150-200 elg
30-35 hjort
- «Norges største rådyrkommune»

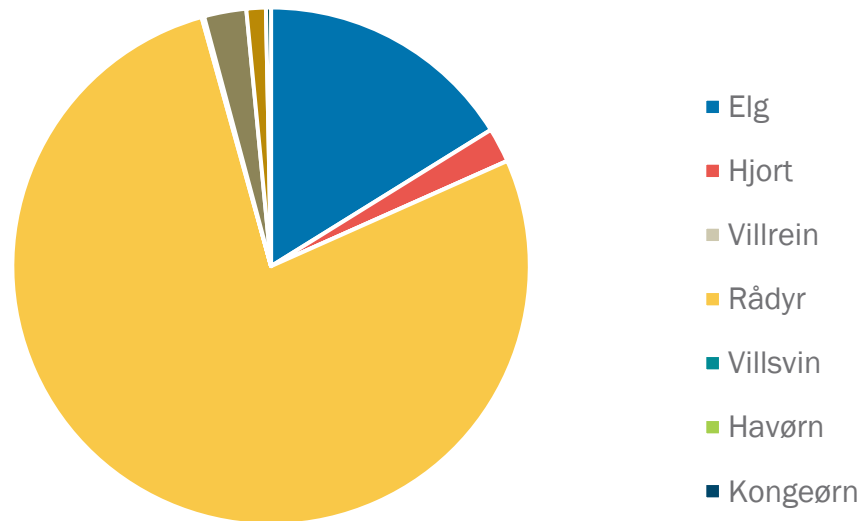
INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

«Norges største rådyrkommune»

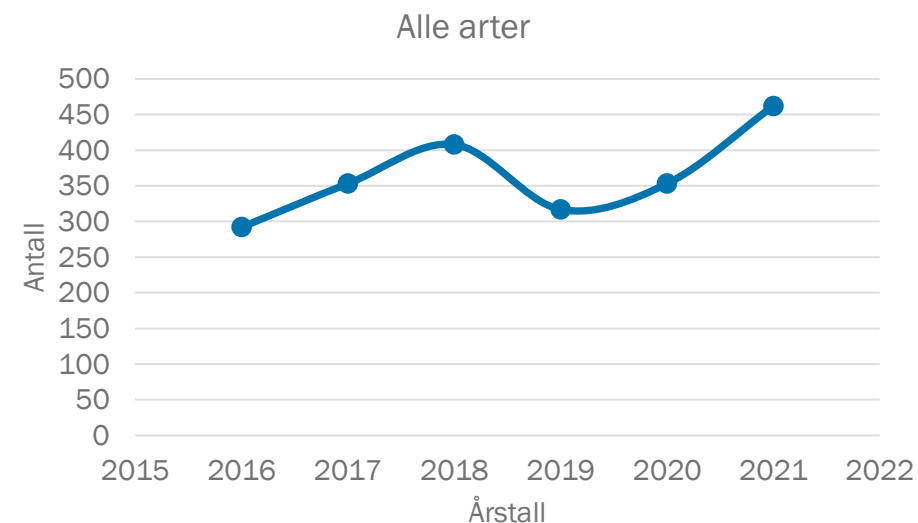
- Skyter om lag 1200 rådyr årlig
- Snaue 50 % av kvota felles
Uavhengig av minsteareal
- Minsteareal på 250 daa
Inn og utmark teller
- 559 vald..
Eiendomsstørrelse på 100-400 daa
- 3-400 fallvilt rådyr

Fallvilt

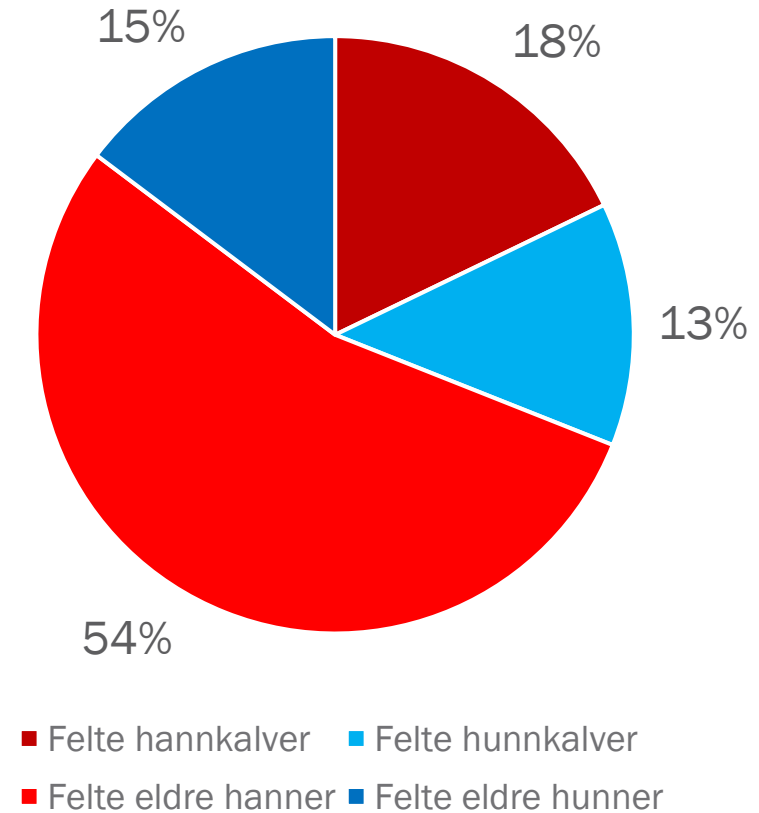
- 3 -500 hendelser per år
80 % rådyr
Mye rådyr og mye trafikk..
- Budsjett på 1,15 mill.
- Viltfondet gir 75 000 kr ca..
- Selger kjøtt for 50 000 kr.
- Utfordring!
Hvor lenge får vi holde på i kampen med andre etater?
Bør det finansieres på en annen måte?
Statlig? Veieier?
Rådyr i ikke-jaktbare områder?

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Forvalter vi rådyr?

- Nei..
- 559 vald fordeler 2500 rådyr..
- Vi forvalter fellingsretter..
- Svært ulik målsetting lokalt
 - Store bukker
 - Actionfylt hundejakt
 - Kjøtt
 - Skyte når/om en vil/får tid
 - Skyte rådyr
 - Skadedyr
 - Etc.
- Holder ikke en viltbestand på et ønsket nivå uten å skyte mer hodyr

Hva er rett forvaltning?

- Hva er målsettingen?
- Kommunen ønsker ikke tettere bestand
- Valda har svært variert målsetting
Om de har noen målsetting i hele tatt..
- Er noen utfordringer!

Overordnede mål for rådyrforvaltningen

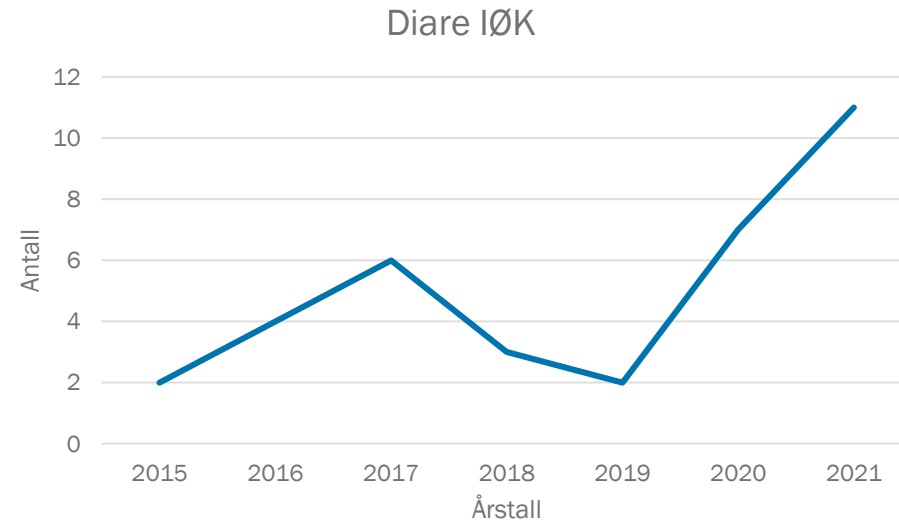
- Indre Østfold kommune har mål om å redusere antall rådyrpåkjørsler.
- Indre Østfold kommune ønsker en økt avskyting av rådyr, sett kommunen over ett.
- Indre Østfold kommune skal jobbe for en mer smidig og enkel innrapportering av fellingsresultatet

	Gjennomsnitt 2014 – 2018	Kortsiktige mål	Virkemiddel
Større forvaltningsområder	Ca 600 rådyrvald	Større vald	Stimulere til samarbeid. Sammenslåing. Kvotefri jakt
Øke avskytingen	Ca 1000		Redusert minsteareal
Trafikkdrepte rådyr	150 – 250 pr år	Reduksjon	Sikringstiltak. Informasjon. Redusert minsteareal
Fellingsrapporter		Redusere tidsbruk for rapportering	Stimulere til innsending. Finne nye rutiner.

Dødelig rådyr-diare

- Økende frekvens
- Over 80 stk registrert i Viken 2021
- «Den Fynske syge»?
- Hva er grunnen?
Er det for mange?
- Hva kan vi gjøre?
- Bidrar i forskningen

Endret artssamfunn

Foto: Andreas Helbæk

Foto Bjørn Aksel Bjertse

Hva kan vi gjøre?

For å nå de kommunale målsettingene våre?

Trafikksikring

- Kjøres på over alt..
- Vanskelig for kommunen med tiltak
- Lys, siktrydding, gjerder etc sitter langt inne hos veieier..
- Informasjon!
- Enklere å gjøre noe med bestanden?

Lavere minsteareal?

- Gjennomsnittlig eiendomsstørrelse er 317 dekar..
376 eiendommer mellom 150 og 250 daa.. Potensielle 200 nye vald..
- Mulig med 50% disp der utfordringen er størst
Men det skal gjøres for særskilte vald og begrenset periode
- Ikke ideelt i det lange løp
- Litt væl detaljstyring?
- Skal vi bruke mer tid på dette?!

Ta bort minsteareal?

- Krever endring i lovverket
- Endring i avskyting?
- Gir mer eierskap til forvaltningen?
- Vi er opptatt av roller!
- Mer tid til fornuftig arbeid for oss..
- Skytes det mer rett når man har litt mer å gå på?
- Vil de små eiendommene stikke kjepper i hjula?

Kvotefritt?

- Kvotefritt på et lavere areal?
 - I dag 20x minsteareal. =5000 daa hos oss. Det er 20 eiendommer..
 - 10 x minstearealet mer egnet?
 - Eller lavere – ett fast tall som settes lokalt?
- Krever liten endring i lovverket
- Bør kunne tilpasses lokalt.
Kommunal rolle å fastsette?
- Tvinger de små til å samarbeide
Men plasserer ansvaret der det skal være!

Høyere minsteareal?

- Høyt grunnareal – men lavere på de neste rettene?
- F eks 1000 daa som grunnareal 100 daa på de neste?
- Krever også endring i lovverket 50 % regelen ikke på fast basis..
- Tvinger frem samarbeid
- Vil det føre til endring i avskytingen?

Rådyrkillinger i førsteslått

Droner redder liv!

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Hvorfor gjør vi dette?

- 5-10000 kalver tas årlig* i Norge
- Opptil 30-40 % av fødte kalver
 - Reven kan ta opptil 40-50 % av fødte kalver
- Lidelsen og dyrevelferd det viktigste
- Bakterier i foret
- Viltstell
- Trenger ikke mer rådyr.. Men..

Oppstarten 2016

- NJFFs brosjyre om tiltak
- Trøgstad og Båstad JFF tidlig på!
 - Ulike tiltak
 - Ulik effekt
 - Fikk temaet på dagsorden!

Foto: F. Risbråthe

Foto: R. Bråthen

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

2020

- «Hvordan ha bedre effekt?»
- Averøy kommune prøver droner
- Godt resultat
- IØ kommune henger seg på
- «Bråredder» 35 kalver.

Droner reddet 77 rådyrkalver fra slåmaskin

Droner med varmesøkende kamera har vært en stor suksess i Indre Østfold. – Det er givende å flytte og redde en hjelpeløs killing, sier Pål Sindre Svae.

Foto: Anders Martinsen, UAS

2021 - da tok det av!

- Tre piloter
 - Finansierte to droner
- 77 kalver funnet
- 550 km kjørt
- Ca 20 000 dekar
- Voldsom oppmerksomhet!
- Media, andre kommuner, JFF, BL osv
- Viltstellsprisen ti T/BJFF!

Foto: Anders Martinsen, UAS

Hvordan gjør vi det?

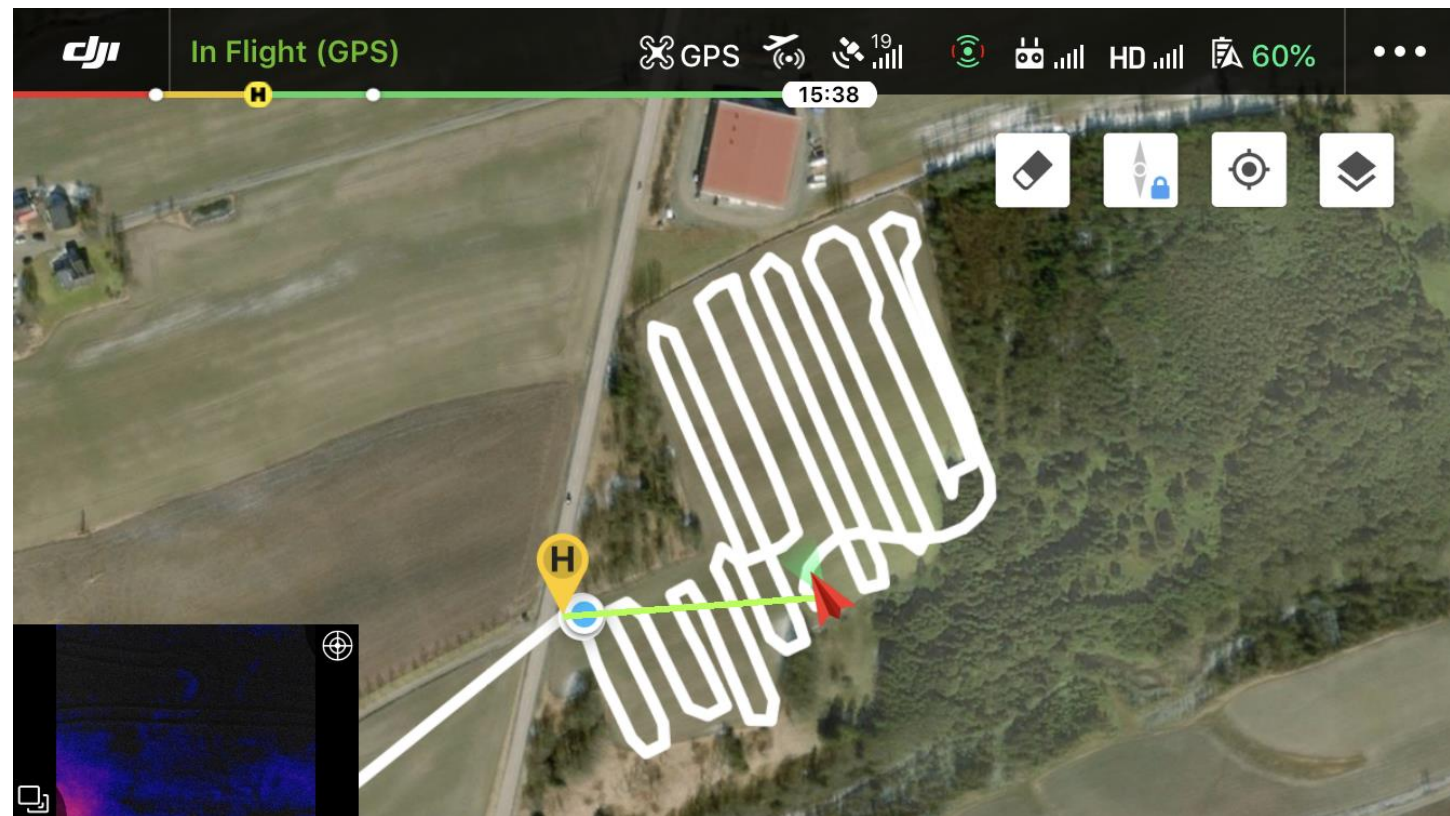

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Hvordan gjør vi det?

- Finansiert ei drone i 2020
 - Ulvemidler
 - To i 2021
 - Totalt 4 droner og 6 piloter i 2022
- Sender ut info til bønder
 - Tilbud om gratis kjøring med drone før førsteslått
 - Delt kommunen i tre. Trøgstad, Eidsberg og Hobøl/Spydeberg

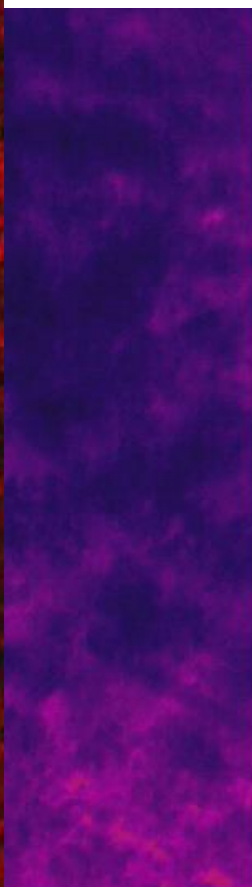
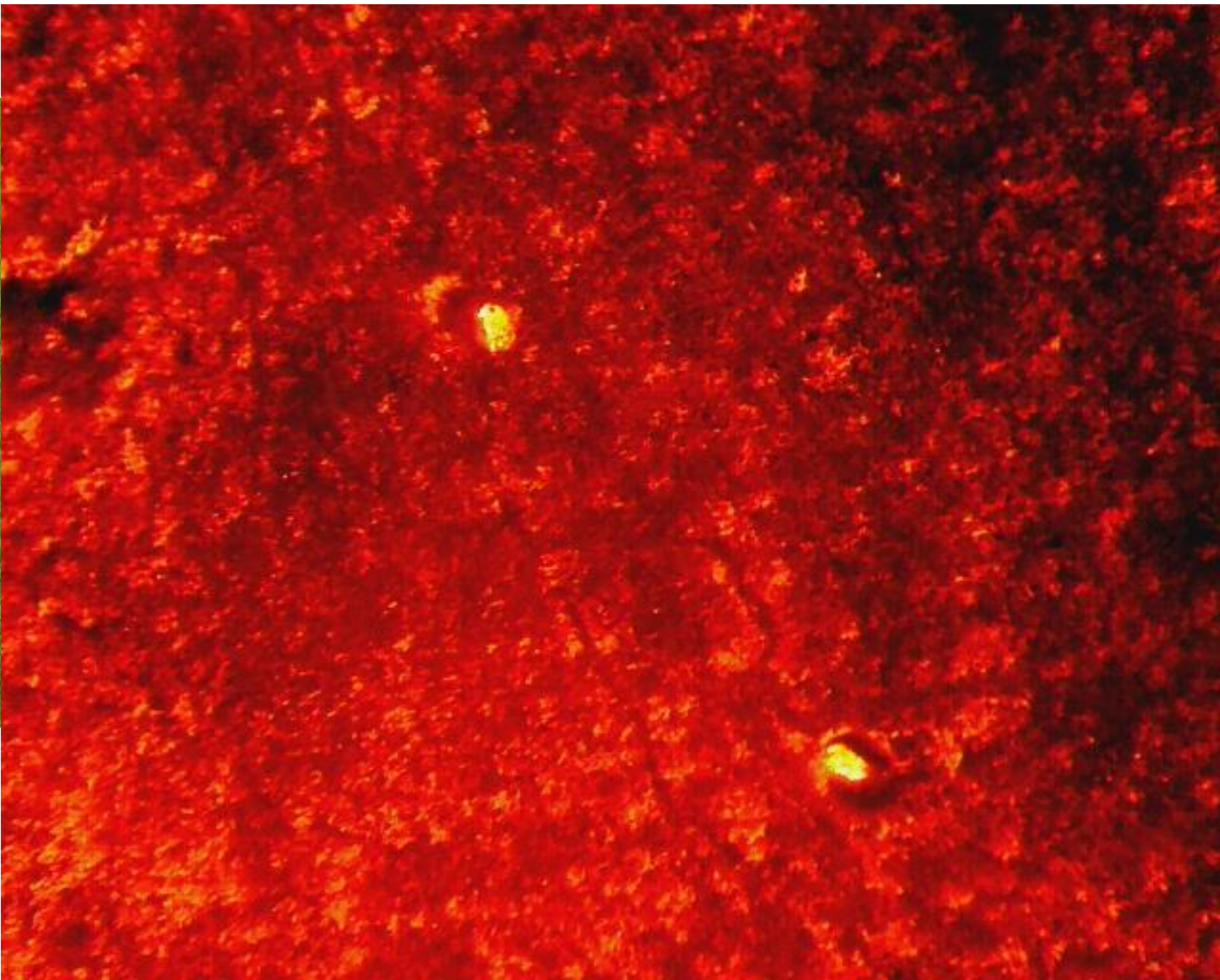
INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Metoden

- Førsteslåttan viktigst
 - Men også aktuelt i tidlig andreslått
- Autopilot kontra manuell kjøring
- Flytidspunkt kontra slåttetidspunkt
 - Temperaturforskjeller viktig! Kjøre tidlig morgen
 - Nærmest mulig slått
- Høyde, fart, innstillinger
 - 30-50 m (høyere med bedre termikk)
 - Dekker om 30-50 m bredde
 - Kjører i ca 10 km /t
- Kapasitet
 - Flyvetid ca 20 minutter pr batteri
 - Kapasitet ca 100 mål på ett batteri
 - Uten funn

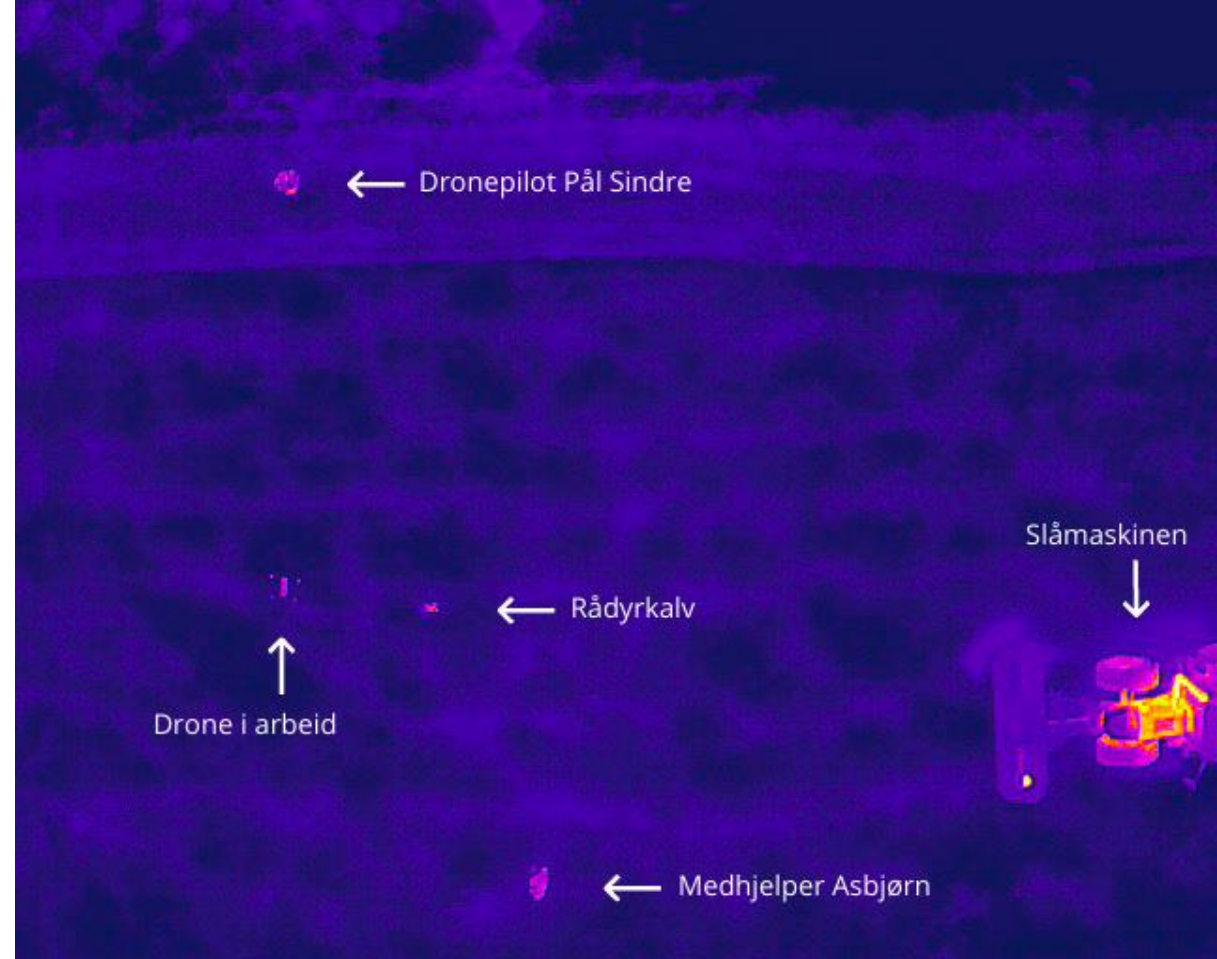

Foto: Anders Martinsen, UAS

Behandling av rådyra

- Viktig med viltkyndig mannskap
- Effektivt og skånsomt
- Bæres eller drives ut
 - IKKE med drona..
 - En forutsetning å være to..
- Lukt
 - Hansker
- Hvor legger vi dem?
 - Helst stående åker ved siden av
 - Evt hogstflater/kratt

2022

- Kurs med 15 nye piloter
- Portal for registrering nasjonalt
- Fire droner i IØ kommune
- Mål : 100 i IØ
Resultat: 183 stk
- 1000 på landsbasis
Resultat: 499 stk
- Besøk fra Landbruks- og matministeren

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Sp-statsråden på grytidlig visitt i Indre Østfold: - Har reddet tre rådyrkalver

GJORDE INNTRYKK: Landbruksminister Sandra Borch (Sp) legger ikke skjul på at det gjorde inntrykk å finne kalver og få bære dem ut av det høye gresset. Foto: Landbruks- og matdepartementet

Tips til andre som ønsker å starte opp

- Vi redder ikke alle.. Ikke skap forventning om det.
- Innkjøp er enkelt og billig
 - Det er drifta som er vanskelig og ressurskrevende..
- Helt avhengig av dugnadspersoner med litt ekstra interesse
- Ansvar, forsikringer, sertifiseringer og eksamen – ikke bare å kjøpe og kjøre.. Finnes mye info på nett

Konkret forslag:

- Kommunen kan bistå med informasjon og evt midler
 - Om kommunen eier drona har kommunen ansvaret osv.
 - Bør kjøpe drona til andre?
 - Kommunen har register og kontaktinfo til bønder
- Bondelag eller grunneierlag samordner/har kontaktnettet
 - Og evt medfinansierer?
 - Felles innmelding av slåttetidspunkt (Facebookside?)
- JFF/enkeltjegere kjører drone på dugnad ?
 - Viktig at det er folk som ikke brenner kruttet.
- Evt koste utgifter med kjøring
 - Egenbetaling fra bønder?
 - Kommunen finansierer?

Droner redder tyske rådyr fra slåmaskiner

Bondebladet redaksjonen

Publisert: 26.08.21, 07:57

Droner med varmesøkende kameraer har reddet tusenvis av rådyr fra å bli maltraktet av slåmaskiner i Tyskland, sier regjeringen, som subsidierer droneflygingen.

– Takket være pengene vi har delt ut, er rundt 200 droner tatt i bruk. Så langt er nesten 6 000 rådyr reddet, sier landbruksminister Julia Klöckner.

Annonse ▼

Departementet sier dyrene ofte gjemmer seg i høyt gress for unngå rovdyr. De er vanskelige å få øye på, og derfor brukes dronene til å søke gjennom åkeren før bonden begynner å slå. Årlig dør tusenvis av rådyr i forbindelse med slått.

Siden mars har den tyske regjeringen brukt 3 millioner euro – drøyt 30 millioner kroner – og planen er å øke bidraget. (NTB)

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
– på kornet

Lenker

- <https://www.uasnorway.no/vil-du-bruke-drone-til-a-redde-radyrkalver-slik-gar-du-frem/>
- <https://www.uasnorway.no/reddet-atte-radyrkalver-med-drone-pa-en-morgen/>
- www.flydrone.no
- <https://radyr.uasnorway.no/>
- <https://www.uasnorway.no/landbruksministeren-reddet-radyrkalver-med-drone/>

Ta gjerne kontakt!

Pål Sindre Svae

Tlf 90 55 09 82

Pal.sindre.svae@io.kommune.no

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet